

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS, manè diſcutienda, in Scholis Medicorum, die Jovis nono menſis Januarii, anno Domini M. DCC. XLIX.

M. URBANO DE VANDENESSE,
Doctore Medico, Præſide.

An Chyloſim inter & præcipuas corporis functiones intimum adſit commercium?

I.

QUAM brevis eheu vitæ ſumma! Quàm rapidiori curſu ipſius terminum attingeret homo, ni Lacheſis opus moraretur ſuccus alibilis, ſanguini conficiendo ac renovando promptus. Hic pro diverſo ventriculi fibrarum robore mutatur; pro vario corporis ſtatu diverſimodè ſuſcipitur. A matre, mediantibus vaſis umbilicalibus ac placentâ, tranſudat lympha, quâ nutricatur fœtus utero concluſus. Jam nato lac mammis fundit abundè mater, quod lympha prius erat. Sugit infans, qui antea funiculo alebatur umbilicali. Firmioribus factis ventriculi fibris, farinacea lacte vel juſculo diluta, pultim exhibent, quâ

nutritur puer uſque dum, eruptis dentibus, ſolidiora ſuccedant alimenta, è vegetabili ac animali regno deprompta, in chylum commutanda. Dicatur ergò hæc operatio chyloſis, id eſt, alimentorum in ſuccum reſolutio. Huic functioni peragendæ præcipuas concurrere functiones pateſcit, alimenta quot attritionibus attenuanda noſcenti, quot humorum affluxu irroranda, quot ipſis immutandis, aſſimilandiſvè præparationes impendendæ attendenti. Has communi commercio jungi functiones dicito, quæ ſeparatim nequeunt exerceri, quarum unâ vigente, vigent & cæteræ, unâ læsâ læduntur & aliæ, ex quarum landabili conſortio ſtat inconcuſſa ſanitas.

I I.

CHYLI materiem duplicis ſpeciei ſuppeditant alimenta, ſolida & liquida, quæ eſculenta nuncupantur & potulenta: diverſo aromatum genere, non indè ſalubria magis, plerumque condiuntur. Ori primùm admoventur illa, non unicam paſſura præparationem, hîc enim dentibus inciduntur inciſoriis, ſolidiora molaribus tanquam prælis comminuuntur, illic ex cunctis ſalivalibus rivis undique ſparſis ſaliva pluit, quâ ſubiguntur ac in pollinem rediguntur facilè deglutiendam. Ventriculum poſtea ſubeunt, verè utriculum, fundo ac duplici ornatum orificio, quorum ſuperius alterum rectè nominatur, ac inferius aliud, muſculoſarum fibrarum diversâ ſerie contextum. Hujus ſuperficiem internam ac rugoſam alluunt numeroſiſſima glandularum oſtiola, quæ continuò gaſtricum evomunt humorem è ſanguine ex arteriis gaſtricis ſecretum, quo diluuntur ingeſta: hîc aëris in alimentis contenti vim patiuntur elaſticam, ſingulæ dividuntur partes, premuntur muſculòſis fibris, volvuntur huc & illuc; ſitu ſuperioris orificii reditum negante, minùs exactè clauſo inferiori orificio, piloro dicto, excipitur ſuccus cinereo tunc colore tinctus, per fiſtulam inteſtinalem tranſcolandus. Hic vermiculari inteſtinorum motu volvitur, quo hument inteſtina, liquori admixtus, bile ſuccoque pancreatico pene ratur. Hunc moratur tàm in gracilibus, excepto duodeno, quàm in craſſis inteſtinis valvularum numerus, ampliùs elaborandum; fit indè liquidus cremor per vaſorum lacteorum multiplices ramulos, præcipuè in jejuno dehiſcentes, manandus; hinc per vaſa meſenterica ad ductum Thoracicum, abundanti in his lymphâ dilutus defertur pretioſus ille liquor, brevi in ſanguinem mixtione convertendus; dum reſidua materies in ampliora delabitur inteſtina, foras eliminanda. Quantâ ergò curâ chyloſi inſervientibus inſtrumentis parcendum ſit; quanto delectu alimenta ſeligenda ſint; quàm juſtus veſcendi modus ſit tenendus nullus dubitabit, apud quem altâ mente erit repoſitum quòd ſanguinis ſit parens chylus; quòd quò perfectior fluat chylus, eò ſanguinem perfectiori ditet indole; quò ditior ſanguis, eò feliciùs, quarum autor eſt, peragantur functiones.

I I I.

PRÆCIPUAS corporis functiones neminem latet eas eſſe, quarum pleno ſtet exercitio ſanitas, imminuto labefactetur aut ſuſpenſo, abolito procumbat animal. Has inter jure numerantur ſanguificatio, reſpiratio, ſecretiones humorum, præcipuè quos recrementitios vocarunt antiqui, nutritio, muſcularis motus; has ordine exarando quo nexu jungantur inter ſe, & quantum chyloſi præſtent emolumenti demonſtratur. Sanguificationis nomen audit hæc operatio, quâ præparatus, ut dictum eſt, chylus in ſanguinem convertitur. Circularis motus dicatur ille, quo ad omnes & ſingulas corporis partes per vaſa è corde propulſus ſanguis, ad cor remeat. Huic motui confert vaſorum ſiſtema duplex arterioſum & venoſum. Hunc promovet cordis ac arteriarum motus alternus, dum reditum juvat in venis valvularum poſitura. Nunc prodeant ſanguinis

circuli phenomena. Pars ſanguinis è corde exſiliens altiora petit per arterias vertebrales ac carotides, dedalæos cerebri luſtrat anfractus, interiorem ſubit ipſius ſubſtantiam, corpus verè glandulofum, nervorum quamvis, tubulorum ipſius excretoriorum, cavitas microſcopii fugiat artem. Hîc paratur ex ſanguine fluidum illud nerveum, quo per nervos influente, totius corporis muſculoſæ moventur fibræ, cor motûs organum movetur & ipſum, quo dentibus, ventriculo, abdominalibus muſculis, & cæteris chyloſeos organis operi defungendo motus conciliatur neceſſarius. Sic reſtituit chyloſi ſanguificatio, quod ab ipsâ mutuata eſt. Pars altera cruoris per aortam derivata deſcendentem ſuum pancreati miniſtrat ſuccum; vaſa à cæliacis emittuntur quibus contexitur illa glandula conglomerata non mole minimâ. In inteſtino duodeno cui ſubjacet canali proprio, cum choledocho aliquando communi, ſuccum abundanter effundit. Hujus lymphæ licet inſipidæ non ſpernenda virtus, craſſiora diluendo, omnia miſcendo, diverſos alimentorum ſapores immutando, indolem his unicam inducendo, faciliorem in vaſorum lacteorum oſtiola præbet aditum, ſicque fideliter chyloſi, ſi dicere fas eſt, debita perſolvit. Hepati nec ſua deeſt ſecernenda materia. In hâc glandulâ, quæ cæteras mole ſuperat, in hipochondrio dextro ſitâ, à conſtanti lege ſecretionum naturam aſpice deflectentem. Cæteræ, quis ignorat, ex arteriis eliciuntur ſecretiones, hîc è contrà innumeræ venæ portarum ramificationes biliofum ſecernunt ſuccum partibus oleoſis, ac terreſtribus copioſiſſimis ſcatentem, ſale non pauco perpauciſſimâ aquâ diluto conſtantem. Cujus altera pars canalem hepaticum ſalutat, dum alia ſibi proprios peragrat canaliculos huc uſque nondum detectos, ad veſiculam fellis, cavæ hepatis parti infixam, ibi tanquam horreo conditur ac ſervatur; ut occaſione datâ, per communem ductum choledochum in duodeno chylum irriget. Hic ſuccus, ſaponaceâ quâ donatur dote, abſtergit acria, ſalina obtundit, coagulata dividit, cruda coctis aſſimilat, fibras motrices ſtimulat, ſicque ſuum chyloſi ſymbolum allaturus effunditur. Nec vanas ac futiles crede cæteras ſecretiones; Urinæ ac tranſpirationis effuſo latice, purior fit ſanguis, morbique plurimi præcaventur.

IV.

LAXIORI nexu reſpirationem cum chylificatione conjungi ne ſuſpiceris. Pulmo præcipuum hujuſce functionis organum, bovis ungulam parte anticâ non malè repræſentans, in duas ſecatur partes. Duo lævam partiuntur lobi, tres dividunt alteram. Machina illa aëri alternatim admittendo ac emittendo dicata, Thoracis quo continetur, convexitati accommodatur. Duplici vaſorum genere conflatur aëreo ſcilicet ac ſanguineo. Pulmoni ſupereminet canalis, trachæa arteria, annulis conſtans cartilagineis membranâ ſat validâ junctis, parte poſticâ abſciſſis, quâ pharingi annectitur; fit bifidus ille ubi quartam attingit in thorace vertebram, mox innumeros efformaturus ramos, qui cartilagineâ ſpoliantur ſubſtantiâ, & membranaceam induunt. Horum extremitates ſacculi ſunt ſive veſiculæ communi membranâ cinctæ, quas thorace dilatato, perluſtrat aër; ibi immoratur uſque dum, relaxatis muſculis, preſſo pulmone, ejiciatur. Alternus ille motus inſpirationis ac expirationis inſignitur nomine, dicunturque illa loculamenta, vaſa aërea. Pulmonum ſanguifera vaſa ſunt arteria pulmonalis ac vena; hæc oritur à dextro cordis thalamo, ramos emittit numeroſiſſimos, vaſculorum aëreorum, mediante cellulosâ materiâ, comites, circa veſiculas ſerpentes; tranſmeantem venæ totidem rami ſanguinem reſumunt, quem in auriculam ſiniſtram effundunt. Sic totius corporis ſanguis per pulmonem tranſmittitur. Hîc ſanguini novus hoſpes chylus intimiùs miſcetur:

Non minùs juvat chyloſim continuus pulmonum motus quam chyli cum ſanguine commixtionem. Veſiculæ quibus conſtant pulmones, aere ſubtili ac elaſtico dilatantut, capacitas thoracis ampliatur; cedant ergò vicinæ partes; diaphragma, ſive ſeptum muſculoſum inter thoracem & abdomen medium contrahitur, ex convexo fit planum, premit in ventriculum. Quâ proportione premitur ventriculus, vim patiuntur ingeſta ſicque reſpiratio cum chyloſi init commercium. Nonne ſugendo inſpirationis beneficio fames ſatiatur infantis, hominis ſedatur & ſitis. At quî fiat fœderis particeps nutritionis opus audito, motu partes abraduntur, ventriculus & alia chylificationis organa moventur, deperdunt, eâdem proportione redintegrentur. Quamvis futuræ nutritionis materiam ſubminiſtrent, nullam ſibi ſervant, fiat in ipſorum minimis vaſis partium appoſitio, iiſdem ac cæteræ partes legibus obſtringuntur.

V.

PRÆCIPUIS ergò corporis functionibus anſam prœbere chyloſim, has ipſi concurrere qui dubitaret, divini ſenis audiat oraculum, *conſenſus unus, omnia conſentientia*, his ſanè, de quibus huc uſque actum fuit, operationibus applicandum. Harum unâ læsâ læduntur & aliæ, non difficilis probatu propoſitio, languidâ chyloſi, impuro liquore ventriculum infarciente, nonne fædis deturpantur coloribus virgines? nonne difficili tractu hauriunt aërem? nonne ipſis ardua membrorum jactatio, uſque dum, liberato ventriculo, floridus faciem decoret color, fluant catamenia aut nondum erupta, aut fortuitò ſuſpenſa. Nonne vitiatâ chyloſi fluxu madeſcunt albo mulieres? quem ſiſtere ne ſperes quin ſaburrâ mundetur ventriculus, ipſique robur obeundæ chyloſi par addatur. Nonne difficilè ſpiranti aut phtiſi correpto, importuna chyloſis? Nonne ictero laboranti faſtidioſa ciborum appoſitio, difficillima digeſtio, nullo tollenda modo quin furenti frænum injiciatur bili, propriis ſparſa recondatur incerniculis. Quid plura. Concludamus.

Ergò Chyloſim inter & præcipuas corporis functiones intimum adeſt commercium.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Joannes-Stephanus Guettard, Regiæ Scientiarum Academiæ Socius & Sereniſſimi Aurelianenſium Ducis Botanicus.

M. Natalis-Maria de Gevigland.

M. Franciſcus-David Hériſſant, è Regiâ Scientiarum Academiâ Pariſienſi, necnon Regiæ Scientiarum ac humaniorum Litterarum Academiæ Andegavenſis Socius.

M. Jacobus-Franciſcus le Chat de la Sourdiere.

M. Joannes-Franciſcus Iſez.

M. Joannes-Franciſcus Boutigny des Preaux.

M. Hiacynthus-Theodorus Baron, Antiquus Facultatis Decanus.

M. Joannes-Franciſcus Couthier.

M. Michaël Procope-Couteaux.

Proponebat Pariſiis ANTONIUS GARNIER, Lingonæus, Doctor Medicus Remenſis, nec non Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Pariſienſis Baccalaureus, A. R. S. H. 1749, à ſextâ ad meridiem.

Typis QUILLAU, Univerſitatis & Facultatis Medicinæ Typographi, 1749.